

На основу Правилника о награди Српског социолошког друштва за најбољу докторску дисертацију из области Социологије, усвојеног на годишњој Скупштини Српског социолошког друштва 24. септембра 2022. године и Јавног позива за предлагање кандидата који су звање доктора социолошких наука стекли на универзитетима чији је оснивач Република Србија или Република Српска (БиХ) током 2023. и 2024. године, а размотривши пристигле предлоге, Жири је једногласно одлучио да

НАГРАДУ ЗА НАЈБОЉУ ДОКТОРСКУ ДИСЕРТАЦИЈУ ОДБРАЊЕНУ ИЗ
ОБЛАСТИ СОЦИОЛОГИЈЕ У 2023. И 2024. ГОДИНИ

д о д е л и

Др Александру З. Королији

за одбрањену докторску дисертацију *Теорија идеолошке хегемоније и империјална фаза капитализма*

Образложење

Др Александар З. Королија одбранио је своју докторску дисертацију 9. јула 2024. године на Филозофском факултету Универзитета у Београду, под менторством проф. др Слободана Антонића.

Дисертација *Теорија идеолошке хегемоније и империјална фаза капитализма* докторанда Александра Королија оригиналан је научни рад који представља важан допринос социологији савременог друштва, а посебно социологији глобалног развоја. Дисертација успешно и систематски истражује два важна, али и повезана феномена глобалног друштва: империјалну фазу капитализма, као и идеолошку хегемонију. У дисертацији се поново, али на свеж и оригинални начин, разматрају неке класичне марксистичке поставке, при чему се даје и систематски преглед ривалских теорија, као и криитке које су мање познате нашој социолошкој заједници.

Докторанд успешно поставља и развија концепцију *империјалних идеолошких апарата* (ИИА), и врло пажљиво је уклапа у шири теоријски оквир модерне неомарксистичке анализе. Он показује да ИИА несумњиво раде на (ре)продукцији капиталистичких односа производње, али да они никако нису механички изводиви из тих односа. Из његовог нијансираног објашњења може се боље разумети империјални подухват тријаде капитал-политика-идеологија, с циљем продирања у сваку пору како предметног тако и виртуелног света данашњице.

Објашњење тих сложених, мултикаузалних веза економије, политике и идеологије, јесте једно од главних достигнућа ове докторске дисертације. Она негује јасан анти-

редукционистички приступ, веома важан за еманципацију социологије од сваке врсте идеологије. Тиме, кандидат, уједно, показује и високо развијену способност самосталног истраживања релевантног научног питања – од методолошке поставке истраживања, до његове реализације по високим научним стандардима.

Све у свему, дисертација је значајан допринос теорији друштвене структуре и историјских промена, као и важан прилог социологији глобалног друштва. Она још једном потврђује потребу мултикаузалног приступа и мултифакторске анализе у савременој социологији, а додатну вредност рада представља настојање аутора да се упусти у откривање сложених механизма структуралног детерминизма. То је теоријски изузетно захтеван подухват, али с којим се докторанд успешно носио кроз највећи део дисертације. Такође, докторанд је уверљиво показао узрочно-последичну везу која постоји између структуралних промена капитализма, на једној страни, и идеологије, на другој страни. Део тих каузалних механизма био је познат и у домаћој друштвеној науци, али, до сада он ипак није био изложен на овако систематичан, прегледан и уверљив начин.

Сматрајући да је докторска дисертација *Теорија идеолошке хегемоније и империјална фаза капитализма* др Александра Королија изузетног научног квалитета и важан допринос социологији на нашим просторима и имајући у виду одредбе Правилника и услове наведене у јавном позиву Српског социолошког друштва, Жири је једногласно доделио Награду др Александру Королији.

ПРЕДСЕДНИК ЖИРИЈА

Проф. др Оливера Марковић Савић